

WERKPLAN
Bureau Discriminatiezaken
Zaanstreek/Waterland
2010

Erik Schaap
Coördinator
December 2009

INHOUD

DEEL I : Algemeen	2
Doelstelling Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland	4
Kerntaken Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland	4
Opmerkingen bij de kerntaken.....	4
Organisatie	6
Landelijk ADB-netwerk	6
DEEL II : Zaanstreek (Zaanstad, Wormerland en Oostzaan)	8
Algemeen	9
Activiteitenplan Zaanstreek 2010	10
DEEL III : Waterland (Purmerend, Edam-Volendam, Waterland, Landsmeer, Zeevang, Beemster)	15
Algemeen	16
Activiteitenplan Waterland 2010	17

DEEL I

Algemeen

Inleiding

“Van de respondenten geeft, net als in 2007 en 2006, 8% aan het afgelopen jaar te zijn gediscrimineerd. Allochtonen voelen zich duidelijk vaker gediscrimineerd (27%).”
(Zaanpeiling 2008 gemeente Zaanstad, juli 2009)

Elk jaar opnieuw komt uit de Omnibusenquête van de gemeente Zaanstad naar voren dat een aanzienlijk deel van de bevolking zich ongelijk behandeld voelt. Volgens de laatste gemeentelijke enquête zou het gaan om 8% van de 2.900 respondenten. Dit cijfer komt redelijk overeen met de bevindingen van I&O Research, dat vorig jaar in opdracht van de vijf Noord-Hollandse anti-discriminatiebureaus (ADB's) het discriminatieklimaat in de provincie onderzocht. 12% van de ruim 8.000 geënquêteerden meldde toen in de voorgaande twaalf maanden minstens één keer te zijn gediscrimineerd.

Leeftijdscriminatie komt het meeste voor, maar ook discriminatie wegens geslacht scoort relatief hoog. Allochtonen krijgen vaker te maken met discriminatie dan autochtonen. Hoewel het in Noord-Holland gaat om vele duizenden voorvallen van ongelijke behandeling, maken veel slachtoffers er geen melding van bij een ADB, de politie of en andere hulpverleninginstelling. Het wordt volgens I & O 'niet belangrijk genoeg' gevonden. 'Melden helpt niet' is een ander argument. Zo'n 10% van de gediscrimineerde inwoners zegt niet te weten waar ze zich met een klacht kunnen melden.

Er is dus genoeg werk aan de winkel voor de Nederlandse anti-discriminatiebureaus. En gelukkig komt daarvoor steeds meer steun van de Nederlandse overheden. In de vorm van een uitgebreide publiciteitscampagne bijvoorbeeld (zomer 2009), waarbij is benadrukt dat het melden van discriminatie wel degelijk kan helpen. Het gevolg: gedurende de campagne was er een verdrievoudiging van het aantal klachten bij de ADB's. De Rijksoverheid is bereid om de geslaagde mix van radio- en tv-spots, posters en speciale website volgend jaar te herhalen.

Wellicht nog belangrijker is de op 28 juli 2009 van kracht geworden Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen. Een zeer ruime Kamermeerderheid -alleen de PVV stemde tegen- kon zich vinden in de gedachte achter de wet: het bestrijden van discriminatie door middel van laagdrempelige hulpverlening. Deze wet verplicht de Nederlandse gemeenten om hun inwoners toegang te bieden tot een laagdrempelige, professionele en onafhankelijke instelling waar klachten over discriminatie worden behandeld. Inmiddels is er met alle negen gemeenten in het werkgebied van het Bureau Discriminatiezaken (BD) Zaanstreek/Waterland mondelinge of schriftelijke overeenstemming over de uitvoering van de wet. Een aantal van deze gemeenten is ook bereid

tot de door het Rijk gewenste cofinanciering, opdat het mogelijk is om het BD voorlichtings- en andere preventiewerkzaamheden te laten uitvoeren. Bij de overige gemeenten ligt een verzoek om eveneens hiertoe over te gaan.

In de wet staat dat de gemeenteraad bij verordening regels vaststelt omtrent de inrichting en de uitvoering door de anti-discriminatievoorziening. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten heeft hiervoor een modelverordening ontwikkeld. Uiterlijk een half jaar na inwerkingtreding van de wet moet de toegang tot de anti-discriminatievoorziening door gemeenten geregeld zijn. Dit houdt ook in dat de gemeentelijke verordening van kracht moet zijn. Dit betekent voor gemeenten realisatie op 28 januari 2010. Het BD is desgewenst uiteraard bereid om te helpen bij de implementatie van de wet en de verordening in de gemeenten.

Het publieke en politieke debat over de multiculturele samenleving verruwt. Met enige regelmaat worden mensen in de hoek gezet vanwege bijvoorbeeld hun afkomst, geloof of seksuele gerichtheid. Het is mede de taak van de ADB's om hier tegenin te gaan. Het BD-Zaanstreek/Waterland doet dat ook in 2010 door preventief te werken. Er staan weer talloze gastlessen voor scholen op het programma. We doen mee met de succesvolle Dag van de Dialoog. We adviseren gemeenten over een zinnig anti-discriminatiebeleid, onder meer via de binnenkort te presenteren Kadernota à la carte. En het BD begint met een lezingenreeks over het snijvlak van het discriminatieverbod enerzijds en de vrijheden van godsdienst en meningsuiting anderzijds. Om maar een paar initiatieven uit vele te noemen.

In dit werkplan staan de activiteiten op een rij die het BD in 2010 wil ontplooiën. Het is een lange lijst geworden. De tijd is er naar om te benadrukken dat allen die zich in Nederland bevinden in gelijke gevallen gelijk behandeld dienen te worden. Artikel 1 van de Grondwet verdient het om nageleefd te worden. Het Bureau Discriminatiezaken draagt daar graag een steentje aan bij.

Doelstelling Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland

Het Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland heeft als doelstelling het voorkomen, signaleren en bestrijden van discriminatie¹ op grond van afkomst, huidskleur, sekse, seksuele voorkeur, leeftijd, handicap, levensovertuiging of welke grond dan ook. Het bureau richt zich hierbij vooral op artikel 1 van de Nederlandse Grondwet, het strafrecht en de Algemene Wet Gelijke Behandeling. Het BD is lid van de landelijke branchevereniging Art. 1, die fungeert als expertise- en servicecentrum voor de aangesloten bureaus. De ADB's zijn en blijven in hun eigen regio's verantwoordelijk voor klachtenbehandeling, voorlichting, lokale netwerken, preventie etc. Een van de BD-bestuursleden heeft zitting in de algemene ledenvergadering van Art. 1.

Aan de hand van de hieronder genoemde kerntaken wordt beschreven hoe het BD ook in 2010 werkt aan de aanpak van discriminatie in de Zaanstreek en in Waterland.

Kerntaken Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland

Het BD heeft de volgende kerntaken:

1. Klachtenbehandeling
2. Registratie en monitoring
3. Voorlichting en advies
4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering
5. Preventieve projecten
6. Signalering en bestrijding van extreem-rechts en fundamentalisme
7. Onderzoek

Opmerkingen bij de kerntaken

1. klachtenbehandeling

Het BD is een laagdrempelige organisatie waar inwoners terecht kunnen met klachten en vragen betreffende discriminatie. De kwaliteit van de klachtenbehandeling wordt gewaarborgd door beroepskrachten. De BD-medewerkers worden regelmatig bijgeschoold, moeten voldoen aan de in samenspraak met Art. 1 vastgestelde kwaliteitsnormen en zijn op de hoogte van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van discriminatievoorkoming en -bestrijding.

Ondanks de laagdrempeligheid van het BD ligt het feitelijke aantal discriminatievoorvallen een stuk hoger dan jaarlijks in de statistieken wordt teruggevonden. Onafhankelijke onderzoeken tonen die onderregistratie keer op keer aan. Het BD blijft dan ook investeren in de meldingsbereidheid. Ook het vergroten van de naamsbekendheid van het BD blijft van belang. De uitbreiding van het werkgebied zorgt naar verwachting voor een verdere toename van het aantal klachten.

---

¹ Onder discriminatie wordt verstaan: "Elke vorm van onderscheid, elke uitsluiting, beperking of voorkeur, die ten doel heeft of ten gevolge kan hebben, dat de erkenning, het genot of de uitoefening op voet van gelijkheid van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden op politiek, economisch, sociaal of cultureel terrein of op terreinen van het openbare leven wordt tenietgedaan of aangetast" (Wetboek van strafrecht, art. 90 quater). Een eenvoudiger werkdefinitie is: "Het maken van onderscheid op onterechte gronden, als gevolg waarvan een individu of groep nadeel ondervindt."

2. a registratie

Het BD registreert de ontvangen discriminatieklachten in een landelijk klachtenregistratieprogramma. Dit programma maakt een uniforme wijze van registreren en vergelijken mogelijk. Bovendien is het door koppeling van bestanden voor Art. 1 mogelijk om à la minute de discriminatiestand van zaken in heel Nederland te bekijken.

2. b monitoring

Monitoring vindt vooral reactief plaats, naar aanleiding van klachten van externe individuen of organisaties en in het kader van het Regionaal Discriminatieoverleg (RDO). Monitoring vindt verder plaats ten aanzien van extreem-rechts, waaraan in 2009 extra aandacht is geschonken via een BD-onderzoek.

3. voorlichting en advies

Zowel een klachtmelding als een verzoek tot voorlichting kan aanleiding geven tot het verzorgen van voorlichting of trainingen. Deze taak voert het BD ook in 2010 uit. Daarnaast biedt het BD proactief voorlichting aan. Gebleken is dat zowel in het basis- als het voortgezet onderwijs de behoefte aan voorlichting groot is. Het BD ziet voorlichting aan jongeren via het onderwijs als een van de BD-kerntaken. Hierbij hoort ook methodiekontwikkeling, het ondersteunen van schoolbesturen en het trainen van docenten. De voorlichting is overigens niet beperkt tot het onderwijs. Uiteenlopende groepen en organisaties als welzijnsinstellingen, zelforganisaties, bedrijven, media en gemeenten maken gebruik van het BD-aanbod.

De voorlichtings- en adviestaken vallen (net als de nummers 4 t/m 7 van het BD-kerntakenpakket) niet onder de door het Rijk verstrekte subsidie. De Rijksoverheid verwacht dat de Nederlandse gemeenten daarvoor hun verantwoordelijkheid nemen en via cofinanciering deze activiteiten mogelijk maken. Een aantal gemeenten in de regio Zaanstreek-Waterland heeft zich daartoe al bereid verklaard. Met andere gemeenten wordt nog gesproken over deze aanvullende subsidienoodzaak.

4. beleidsbeïnvloeding en -advisering

Beleidsadvisering vindt vooral plaats via gemeenten, politie en Openbaar Ministerie. In 2009 kwam het Purmerendse Signaleringsoverleg polarisatie en radicalisering één keer bij elkaar onder leiding van burgemeester F. Hertog. Eind 2008 is er in Zaanstad een vergelijkbare werkgroep van start gegaan waarin het BD, de politie, de gemeente Zaanstad, Welsaen en het Straathoekwerk zitting hebben. Beide overleggen hebben als doelstelling om elkaar te informeren en adviseren over (het tegengaan van) extremistische tendensen.

5. preventieve projecten

Het BD voert al jaren een divers aanbod van preventieve projecten uit. Preventieve projecten maken een steeds belangrijker deel uit van de kerntaken van het BD. Het Bureau Discriminatiezaken is van mening dat preventie van groot belang is om vooroordelen te voorkomen en begrip te kweken. De concrete uitwerking van deze kerntaak in 2010 is verderop in dit werkplan terug te vinden.

6. signalering en bestrijding van extreem-rechts en fundamentalisme

Het BD besteedde in 2009 relatief veel aandacht aan radicalisering en polarisatie in met name de Zaanstreek. Dit onderwerp kwam onder meer aan bod in bovengenoemde Zaanse werkgroep en bij het Regionaal Discriminatieoverleg, waarin naast het BD de gemeenten Zaanstad en Purmerend, de politie en het Openbaar Ministerie zitting hebben. BD-onderzoek wees overigens uit dat er (ook) in de Zaanstreek rechts-extremisten actief

waren, maar dat er geen aanwijzingen zijn om te denken dat de regionale situatie ernstiger is dan in andere delen van Nederland.

Het BD onderhoudt over extremistische ontwikkelingen verder contact met organisaties als de Anne Frankstichting en Kafka. Er zijn geen aanwijzingen voor activiteiten van fundamentalistische organisaties in de Zaanstreek en Waterland.

7. onderzoek

Het BD heeft in het verleden regelmatig onderzoeken uitgevoerd en gaat hiermee volgend jaar door. Ook heeft onderzoeksbureau Ateno in opdracht van de Noord-Hollandse ADB's de zaaksoverzichten van de politie en de ADB's vergeleken. De uitkomsten zijn in november 2009 gepresenteerd. In 2010 onderzoekt het BD onder meer in de Zaanstreek hoe het staat met de discriminatie van allochtone vrouwen. Verder vloeien uit sommige klachtmeldingen praktijktesten voort, die in het uiterste geval kunnen leiden tot juridische procedures.

Organisatie

Per 1 januari 2010 bestaat de BD-formatie vooralsnog uit een coördinator (0,58 fte), een bureaumedewerker in Zaandam (0,67 fte), een bureaumedewerker in Purmerend (0,66 fte), een medewerker voorlichting (0,89 fte), een financieel medewerker (0,11 fte) en een onderzoeker/projectmedewerker (0,89 fte). Verder is er één bureaumedewerker (0,89 fte) die zowel in de Zaanstreek als Waterland inzetbaar is. In reactie op langdurig ziekteverzuim heeft het BD in februari een tijdelijke vervanger (0,50 fte) aangenomen. Zijn contract loopt af in februari 2010. Naast de vaste medewerkers zijn bij het BD meerdere vrijwilligers actief, onder wie de zes bestuursleden.

Het aantal fte's bij het BD staat overigens onder druk als gevolg van landelijke en plaatselijke ontwikkelingen. Er dreigt bij het BD een financieel tekort als gevolg van salarisontwikkelingen in de CAO-Welzijn. Anderzijds is er bij sommige gemeenten terughoudendheid bij het afgeven van een subsidiebeschikking en is er al enkele jaren slechts een gedeeltelijke prijscompensatie ingebouwd in de subsidie. Indien daarin in 2010 geen verandering komt, zal het BD zich moeten beraden op het huidige takenpakket en medewerkersbestand.

In 2009 was nog niet duidelijk of het BD in haar kantoor aan de Zaandamse Botenmakersstraat kon blijven. De eigenaar heeft echter inmiddels besloten te wachten met de verkoop van zijn bezit, waardoor de situatie voor de komende jaren gewaarborgd is. Daarnaast maakt het BD in Purmerend gebruik van een door de gemeente beschikbaar gesteld pand aan de Dubbele Buurt.

Landelijk ADB-netwerk

In juli 2009 trad, na een drie jaar durende overgangperiode, de Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen in werking. Op grond daarvan zijn gemeenten verplicht om hun inwoners toegang te bieden tot een anti-discriminatievoorziening en klachten te registreren. De gemeenten hebben een regierol bij de aanpak van discriminatie, ook in brede zin. Uiterlijk op 28 januari 2010 moet elke gemeente per verordening geregeld hebben hoe de wet op lokaal niveau wordt uitgevoerd. Daarmee is -als alles volgens verwachting verloopt- een landelijk dekkend netwerk van ADB's gerealiseerd.

Het afgelopen jaar heeft het BD-Zaanstreek/Waterland de negen gemeenten in de politieregio uitgebreid geïnformeerd over de ins en outs van de nieuwe wet. Ook is benadrukt dat cofinanciering noodzakelijk is om te komen tot een optimalisatie bij het

voorkomen, signaleren en bestrijden van discriminatie. Waar nodig geeft het BD ook in 2010 informatie en hulp bij het implementeren van de wet. Daarbij leeft wel de nadrukkelijke wens dat de Zaanse Waterlandse gemeenten er in slagen om gezamenlijk één subsidiemodel en één verordening te ontwikkelen, om onnodige bureaucratie en geldverspilling te voorkomen.

DEEL II

Zaanstreek (Zaanstad, Wormerland en Oostzaan)

Algemeen

Met de invoering van de nationale wetgeving die een landelijk dekkend netwerk van ADB's mogelijk maakte, speelde de vraag of de drie Zaanse gemeenten hun cofinanciering aan het BD wilden handhaven. Zaanstad, Wormerland en Oostzaan lieten al snel weten niet te willen tornen aan de preventieve en voorlichtingsactiviteiten van het bureau en de 'eigen' subsidierelatie te willen voortzetten.

Geprobeerd wordt om de progressie die het BD in 2009 kende op het gebied van te ontwikkelen en uit te voeren activiteiten ook volgend jaar door te zetten, kwantitatief en kwalitatief. Het BD heeft momenteel geen vacatures.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft in het najaar van 2010 een nieuwe publiciteitscampagne, vergelijkbaar met de succesvolle voorganger uit de zomer van 2009. Het BD speelt hier op in door regionaal (nog) meer aandacht te vragen voor de mogelijkheden die het bureau biedt bij het bestrijden van discriminatie. De (vernieuwde) website wordt up to date gehouden met nieuwsberichten en informatie over de eigen werkzaamheden.

Het BD participeert in het landelijk directeurenoverleg van de Nederlandse ADB's. Een bestuurslid vertegenwoordigt het BD in de algemene ledenvergadering van branchevereniging Art. 1. Verder heeft het BD zitting in de eind 2008 geformaliseerde Zaanse werkgroep polarisatie en radicalisering, waaraan ook de gemeente Zaanstad, de politie, Straathoekwerk en Welsaen deelnemen en wordt projectmatig nauw samengewerkt met onder meer Halt.

De vijf Noord-Hollandse ADB's presenteren in 2010 een 'Kadernota à la carte', waarmee alle gemeenten in de provincie beleid kunnen ontwikkelen en/of toetsen op het gebied van discriminatiebestrijding. De gemeenteraad van Zaanstad heeft het initiatief genomen om de concept-Kadernota te gebruiken bij het implementeren van een samenhangend gemeentelijk anti-discriminatiebeleid. Het BD heeft hierbij geadviseerd en zal dat ook in 2010 blijven doen. Gepoogd wordt om de Kadernota ook bij de twee andere Zaangemeenten ingang te doen vinden.

Brancheorganisatie Art. 1 begint in 2010 met het uitvoeren van kwaliteitscontroles bij de Nederlandse ADB's. Het eerste jaar gebeurt dat op vrijwillige basis. Het BD-Zaanstreek/Waterland heeft zich als eerste bureau aangemeld om de kwaliteit van haar werkzaamheden te laten beoordelen. Wanneer de toetsing precies plaatsvindt is op dit moment nog niet bekend.

ACTIVITEITENPLAN ZAANSTREEK 2010

1. Klachtenbehandeling

Doel: *Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.*

Klachtenbehandeling is en blijft een belangrijke kerntaak van het Bureau Discriminatiezaken. Het aantal klachten hangt sterk af van maatschappelijke ontwikkelingen, zowel op mondiaal, landelijk als lokaal niveau. Op basis van de cijfers van voorgaande jaren en als gevolg van de door het Rijk op te zetten publiekscampagne verwacht het BD in 2010 in de Zaanstreek minimaal 120 klachtenmeldingen en informatieverzoeken in behandeling te nemen. Het BD spant zich in om de meldingen zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk af te handelen, conform de kwaliteitseisen van Art. 1.

Producten:

- Professionele en kwalitatief goede afhandeling van klachten
- Maatwerk, gericht op afhandeling van informatieverzoeken

2. Registratie en monitoring

Doel: *Registreren van de aard en grond van discriminatiemeldingen. Aan de hand van deze registratie en aanvullend onderzoek het in kaart brengen van de feitelijke omvang van discriminatie, het signaleren van trends en het doen van aanbevelingen.*

Het BD registreert alle binnengekomen meldingen en informatieverzoeken via het registratieprogramma van de landelijke vereniging Art. 1. Het BD gebruikt de informatie uit dit programma voor de afhandeling van klachten, monitoring en het verstrekken van discriminatiegegevens in het kader van Nederlandse en Europese wetgeving. Eens per jaar wordt een geanonimiseerd BD-zaaksoverzicht besproken binnen het Regionaal Discriminatieoverleg.

Producten:

- Overzicht van omvang, aard en grond van discriminatieklachten en informatieverzoeken
- Levering van discriminatiecijfers aan onder meer Art. 1 en het Regionaal Discriminatieoverleg

3. Voorlichting en advies

Doel: *Het geven van advies of het verzorgen van trainings- en voorlichtingstrajecten teneinde discriminatie te helpen signaleren, voorkomen en bestrijden en daarmee een bijdrage leveren aan een verdraagzame en veilige samenleving.*

Organisaties kunnen op aanvraag de vele BD-mogelijkheden tot voorlichting en trainingen benutten. Daarvan wordt met grote regelmaat gebruikgemaakt. Naast het beïnvloeden van de beeldvorming staat het weerbaar maken van personen centraal. Het BD werkt

zowel proactief als vraaggericht waar het gaat om voorlichting. Ook voor het jaar 2010 verwacht het bureau weer veel informatieverzoeken. Gezien het uiteenlopende karakter van de aanvragen is er bij het BD sprake van maatwerk, al dan niet gebaseerd op bestaande (bewezen) methoden.

Met name scholen maken veel gebruik van de BD-expertise. Het BD richt zich op zowel het basis-, middelbaar als beroepsonderwijs. Het bureau biedt trajecten aan voor zowel leerlingen, docenten als ouders. Ook in 2010 zal aan honderden leerlingen en hun leraren voorlichting worden gegeven. Een voorbeeld van een scholenproject betreft het Regio College in Zaandam, waar het BD in het kader van het programma 'verantwoord burgerschap' met leerlingen een langlopend lesprogramma ontwikkelt. Een ander voorbeeld is het 'Voorlichtingsbureau'. In vier lessen van anderhalf uur gaan kinderen van groep 8 werken aan een voorlichtingsbureau over discriminatie. Het eindresultaat wordt gepresenteerd aan de ouders van de leerlingen.

Niet alleen instellingen zijn overigens welkom bij het BD. Personen die vragen hebben of gegevens zoeken voor bijvoorbeeld werkstukken, publicaties of lezingen kunnen tijdens kantooruren terecht bij het BD-kantoor in Zaandam. Het bureau beschikt over een uitgebreide bibliotheek waar geput kan worden uit boeken, knipsel- en beeldmateriaal.

Het BD is verder in oktober 2009 in Zaandam begonnen met een serie lezingen onder de titel 'De Vermaning!' De thema's van deze bijeenkomsten bevinden zich op het snijvlak van (anti-)discriminatie, vrijheid van meningsuiting en vrijheid van godsdienst. De lezingen worden verzorgd door bekende trendsetters en opiniemakers. De aftrap was voor hoogleraar etnische verhoudingen Meindert Fennema. De tweede lezing is in handen van de Amsterdamse stadsdeelvoorzitter Ahmed Marcouch.

Om de naamsbekendheid van het BD te vergroten worden niet alleen regelmatig werkbezoeken afgelegd en materialen verspreid, maar is het bureau ook af en toe met een informatiestand aanwezig bij manifestaties en evenementen.

Producten:

- Professionele en kwalitatieve afhandeling van aanvragen
- Maatwerk gericht op afhandeling informatieverzoeken
- Publicatie onderwijsnieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Publicatie algemene BD-nieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het basis, middelbaar en beroepsonderwijs
- Netwerk en database van scholen en contactpersonen
- Leskisten met uitleenmateriaal en publiciteitsmateriaal
- De Vermaning! (kwartaallezingen)
- 'Voorlichtingsbureau'
- Informatiestand

4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering

Doel: Door het geven van (gevraagde en ongevraagde) adviezen aan organisaties, bedrijven en gemeenten een bijdrage leveren aan en ondersteunen bij het vormgeven van het beleid van deze instellingen ter voorkoming/bestrijding van discriminatie en het bevorderen van diversiteit.

Het BD vormt samen met vertegenwoordigers van de politie Zaanstreek-Waterland, het Openbaar Ministerie (OM), de Zangemeenten en de gemeente Purmerend het Regionaal Discriminatieoverleg. Het RDO komt met ingang van 2010 minimaal twee keer per jaar bij

elkaar (was vier keer). Het uitwisselen van informatie over met name de strafrechtelijke aanpak van discriminatie, het bespreken van beleidsmatige zaken en het op elkaar afstemmen van werkwijzen zijn belangrijke gespreksonderwerpen. Het BD verzorgt de agenda en de notulen van dit overleg. De Aanwijzing Discriminatie van het Openbaar Ministerie vormt de richtlijn bij het RDO-werk. In 2010 hoopt het RDO een privacyprotocol vast te stellen, waarmee de onderlinge gegevensuitwisseling gestructureerd wordt. Nu leidt de landelijke privacywetgeving nog tot belemmering bij het over en weer uitwisselen van zaaksinformatie.

Het BD geeft incidenteel beleidsadviezen aan instellingen over het voorkomen van discriminatie. Klachten die binnenkomen bij het BD duiden regelmatig op een structurele oorzaak. Problemen op de werkvloer hangen bijvoorbeeld vaak samen met de werksfeer of de wijze waarop leidinggevenden omgaan met conflicten. Waar mogelijk probeert het BD bij de aanpak van deze problemen ook aandacht te vragen voor de beleidsmatige kant ervan. Daarnaast ontvangt het BD verzoeken van instellingen die op eigen initiatief advies vragen over het omgaan met discriminatie.

Begin 2010 presenteren de Nederlandse ADB's een 'Kadernota gemeentelijk anti-discriminatiebeleid'. Daarin staan tal van maatregelen die gemeenten kunnen nemen om discriminatie te voorkomen en bestrijden. De nota kan van groot nut zijn bij het opstellen van een integraal gemeentelijk beleidsstuk op dit gebied. De gemeenteraad van Zaanstad heeft in 2009 het concept van de nota gebruikt om te komen tot een eigen beleidsvisie. Het BD zorgt dat alle drie de Zaanse gemeenten voorzien worden van de definitieve versie en is desgewenst bereid om te helpen bij de gemeentelijke implementatie en/of om aanvullende activiteiten te ontwikkelen.

In 2009 hebben de vijf Noord-Hollandse ADB's twee keer een gezamenlijke nieuwsbrief uitgebracht met informatie over de Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen. Onderzocht wordt of het mogelijk is om deze nieuwsbrief in 2010 te continueren.

De ADB's onderzoeken de mogelijkheid om door middel van een provinciale 'meetlat' de 62 Noord-Hollandse gemeenten te onderzoeken op hun diversiteitsbeleid en vervolgens adviserend op te treden. Begin 2010 is meer bekend over de mogelijkheden.

Producten:

- Deelname aan/agendabeheer van het Regionaal Discriminatieoverleg
- Kadernota gemeentelijk anti-discriminatiebeleid
- Provinciale nieuwsbrief (onder voorbehoud)
- Gevraagd en ongevraagd adviseren van gemeenten en andere organisaties
- Provinciale 'meetlat'

5. Preventieve projecten

Doel: *Door het organiseren van projecten worden mensen met verschillende achtergronden met elkaar in contact gebracht. De projecten dragen bij aan positieve beïnvloeding van de beeldvorming van mensen, slaan bruggen tussen bevolkingsgroepen van verschillende culturen en leveren zodoende een bijdrage aan een tolerante en veilige samenleving.*

De door het BD opgezette en twee keer georganiseerde Dag van de Dialoog is in 2008 overgedragen aan de Zaanse Dialooggroep. Het BD heeft in 2009 wel geassisteerd bij de totstandkoming van dit evenement (en ook zelf een Dialoogtafel georganiseerd) en is bereid om dat ook in 2010 te doen. Ook de vierde editie van deze dag heeft tot doel om

de contacten tussen verschillende bevolkingsgroepen te versterken en deelnemers te inspireren om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leefomgeving en de sociale cohesie.

Een ander succesvol project was de Respect Estafette. Daarbij wordt schriftelijk contact gelegd en onderhouden tussen scholieren en (potentieel) kwetsbare groepen in de samenleving, met als doel (meer) begrip te krijgen voor elkaars leefwereld. In 2008 en 2009 is in samenwerking met het Trias College een nieuwe editie van de Respect Estafette opgezet. Ook in 2010 vindt de Respect Estafette plaats, dit keer onder de naam 'Discriminatie is niet normaal'.

Net als de voorgaande 22 jaar vindt op Kerstavond 2010 de fakkeloptocht tegen discriminatie plaats. Vertrek- en aankomstlocatie is buurtcentrum De Lorzie in Wormerveer. Het BD verwacht voor deze tocht door het hart van Wormerveer 200-300 deelnemers te mogen begroeten.

Amnesty International heeft het initiatief genomen tot een Mensenrechtenmonument. Dit monument krijgt een plaats naast het Zaantheater in Zaandam. Op verzoek van Amnesty heeft onder meer het BD zich aangesloten bij het verwezenlijken van dit initiatief. Het BD ondersteunt het project en de fondsenwerving en stelt haar kantoor beschikbaar voor vergaderingen. Naar verwachting kan het monument in 2010 worden onthuld.

Het BD heeft de afgelopen jaren bij de gemeente Zaanstad aangedrongen op een blijvende herinnering aan de Zaanse-joodse dichter Jacob Israël de Haan (1881-1924), die zich onder meer inzette voor homo-emanipatie. De gemeente heeft inmiddels laten weten de ontwerper van de nieuwe Gedempte Gracht in Zaandam gevraagd om vorm te geven aan zo'n herinnering. Die zal in 2010 of 2011 worden gepresenteerd.

In samenspraak met onder meer de gemeente Zaanstad zal worden bekeken op welke wijze aandacht besteed kan worden aan 21 maart, de door de Verenigde Naties uitgeroepen Internationale dag tegen racisme.

Producten:

- Fakkeloftocht tegen discriminatie
- Dag van de Dialoog
- Onderwijsproject 'Discriminatie is niet normaal'
- Productie nieuw lesmateriaal
- Mensenrechtenmonument
- Herinnering Jacob Israël de Haan
- Internationale dag tegen racisme (onder voorbehoud)

6. Signalering en bestrijding van extreem-rechts en fundamentalisme

Doel: *Het bewaken van de wettelijke grenzen op het gebied van extreem-rechts en fundamentalisme en optreden als deze grenzen (dreigen te) worden overschreden.*

Naar aanleiding van een toenemend aantal signalen over extremistische uitingen bij (vaak jonge) Zaanse jongeren heeft het BD in 2009 onderzoek verricht naar de aanwezigheid van extreem-rechts jongeren in de regio. De resultaten van dit onderzoek worden in 2010 ingezet bij contacten met onder meer gemeenten, het RDO en het onderwijs. In samenwerking met de gemeente Zaanstad wordt de mogelijkheid onderzocht om in 2010 een onderwijsconferentie over extreem-rechts jongeren in de regio te organiseren.

Zoals eerder gemeld heeft het BD ook zitting in de eind 2008 geformaliseerde Zaanse werkgroep polarisatie en radicalisering, waaraan verder de gemeente Zaanstad, de politie,

Straathoekwerk en Welsaen deelnemen. Het initiatief daartoe ligt overigens bij Straathoekwerk.

Producten:

- Deelname aan werkgroep polarisatie en radicalisering
- Monitoring extreem-rechtse en fundamentalistische ontwikkelingen
- Onderwijsconferentie over extreem-rechtse jongeren

7. Onderzoek

***Doel:** Door middel van het uitvoeren van praktijktesten bewijsmateriaal verzamelen over discriminerende activiteiten van specifieke instanties/bedrijven. Het uitvoeren van inventariserende onderzoeken om te komen tot een beeld van de aanwezigheid en/of de omvang van uitsluiting op bepaalde terreinen/sectoren.*

Het BD ontvangt nog elk jaar klachten betreffende het deurbeleid van verschillende cafés en discotheken. De klachten hebben meerdere keren geleid tot BD-onderzoeken en praktijktesten. Niet uit te sluiten valt dat dit ook in 2010 nodig is, afhankelijk van de aard van de klachten die het bureau hierover ontvangt. In samenwerking met andere ADB's wordt overigens ook gekeken hoe de aangiftebereidheid op dit terrein kan worden vergroot.

Met enige regelmaat verneemt het BD signalen van samenwerkingspartners die doen vermoeden dat relatief veel allochtone vrouwen te maken hebben met discriminatie, overigens vaak zonder dat dusdanige klachten als zodanig officieel bij het bureau worden gemeld. Het BD bekijkt momenteel de mogelijkheid te onderzoeken in welke mate dergelijke discriminatie plaatsvindt. In 2010 moet hierover meer duidelijkheid komen.

Producten:

- Praktijktesten van deurbeleid horeca (onder voorbehoud van klachten)
- Onderzoek naar discriminatie van allochtone vrouwen (onder voorbehoud)

DEEL III

**Waterland (Purmerend, Edam-Volendam, Waterland, Landsmeer,
Zeevang, Beemster)**

Algemeen

Het BD-kantoor in Purmerend zal ook in 2010 geopend zijn op dinsdag en donderdag. De overige dagen is het BD bereikbaar via het kantoor in Zaandam. In 2009 is veel tijd en energie gestoken om, ingevolge de nieuwe Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen een netwerk op te bouwen in de regio Waterland en contacten te onderhouden met de vijf gemeenten waarmee het BD tot voor kort geen formele relatie had. Die formalisering is inmiddels een feit. Het BD behandelt, registreert en monitort nu ook klachten in Edam-Volendam, Zeevang, Beemster, Landsmeer en Waterland; voorheen 'witte vlekken' in de politieregio. Geprobeerd wordt om deze gemeenten in 2010 te laten overgaan op cofinanciering, zoals de andere gemeenten in Zaanstreek-Waterland al geruime tijd doen. Daarmee wordt het mogelijk om in bovengenoemde vijf Waterlandse gemeenten over te gaan op preventieve en voorlichtingsactiviteiten.

Geprobeerd wordt om de progressie die het BD in 2009 kende op het gebied van te ontwikkelen en uit te voeren activiteiten ook volgend jaar door te zetten, kwantitatief en kwalitatief. Het BD heeft momenteel geen vacatures, al is er nog wel onzekerheid over de personele samenstelling als gevolg van langdurige gezondheidsproblemen bij een van de medewerkers. Begin 2010 zal worden bekeken hoe de situatie zich ontwikkelt.

De vijf Noord-Hollandse ADB's zijn voornemens om begin 2010 een 'Kadernota à la carte' te presenteren, waarmee gemeenten beleid kunnen ontwikkelen en/of toetsen op het gebied van discriminatiebestrijding.

Het BD werkt volgend jaar in samenwerking met het ministerie van BZK aan de vergroting van haar naamsbekendheid door het voeren van een uitgebreide publiciteitscampagne. Daarin wordt een beeld gegeven van de mogelijkheden die het Bureau Discriminatiezaken heeft bij het bestrijden van discriminatie. Een soortgelijke campagne in de zomer van 2009 leidde tot een verdrievoudiging van het aantal klachten. De (vernieuwde) website wordt up to date gehouden met nieuwsberichten en informatie over de eigen werkzaamheden.

Het BD participeert in het landelijk directeurenoverleg van de Nederlandse ADB's. Een bestuurslid vertegenwoordigt het BD in de algemene ledenvergadering van branchevereniging Art. 1. Verder heeft het BD zitting in het Purmerendse signaleringsnetwerk polarisatie en radicalisering, waarin ook de gemeente, de politie, Clup welzijnswerk en andere organisaties participeren.

Art. 1 begint in 2010 met het uitvoeren van kwaliteitscontroles bij de Nederlandse ADB's. Het eerste jaar gebeurt dat op vrijwillige basis. Het BD-Zaanstreek/Waterland heeft zich als eerste bureau aangemeld om de kwaliteit van haar werkzaamheden te laten beoordelen. Wanneer de toetsing precies plaatsvindt is op dit moment nog niet bekend.

ACTIVITEITENPLAN WATERLAND 2010

1. Klachtenbehandeling

Doel: *Professionele en kwalitatief goede afhandeling van meldingen.*

Klachtenbehandeling is en blijft een belangrijke kerntaak van het Bureau Discriminatiezaken. Het aantal klachten hangt sterk af van maatschappelijke ontwikkelingen, zowel op mondiaal, landelijk als lokaal niveau. Op basis van de cijfers van voorgaande jaren en als gevolg van de door het Rijk op te zetten publiekscampagne verwacht het BD in 2010 in Waterland minimaal 60 klachtenmeldingen en informatieverzoeken in behandeling te nemen. Het BD spant zich in om de meldingen zo efficiënt en zorgvuldig mogelijk af te handelen, conform de kwaliteitseisen van Art. 1.

Producten:

- Professionele en kwalitatief goede afhandeling van klachten
- Maatwerk, gericht op afhandeling van informatieverzoeken

2. Registratie en monitoring

Doel: *Registreren van de aard en grond van discriminatiemeldingen. Aan de hand van deze registratie en aanvullend onderzoek het in kaart brengen van de feitelijke omvang van discriminatie, het signaleren van trends en het doen van aanbevelingen.*

Het BD registreert alle binnengekomen meldingen en informatieverzoeken via het registratieprogramma van de landelijke vereniging Art. 1. Het BD gebruikt de informatie uit dit programma voor de afhandeling van klachten, monitoring en het verstrekken van discriminatiegegevens in het kader van Nederlandse en Europese wetgeving. Eens per half jaar wordt een geanonimiseerd BD-zaaksoverzicht besproken binnen het Regionaal Discriminatieoverleg.

Producten:

- Overzicht van omvang, aard en grond van discriminatieklachten en informatieverzoeken
- Levering van discriminatiecijfers aan onder meer Art. 1 en het Regionaal Discriminatieoverleg

3. Voorlichting en advies

Doel: *Het geven van advies of het verzorgen van trainings- en voorlichtingstrajecten teneinde discriminatie te helpen signaleren, voorkomen en bestrijden en daarmee een bijdrage leveren aan een verdraagzame en veilige samenleving.*

Organisaties kunnen op aanvraag de vele BD-mogelijkheden tot voorlichting en trainingen benutten. Daarvan wordt met grote regelmaat gebruikgemaakt. Naast het beïnvloeden van de beeldvorming staat het weerbaar maken van personen centraal. Het BD werkt

zowel proactief als vraaggericht waar het gaat om voorlichting. Ook voor het jaar 2010 verwacht het bureau weer veel informatieverzoeken. Gezien het uiteenlopende karakter van de aanvragen is er bij het BD sprake van maatwerk, al dan niet gebaseerd op bestaande (bewezen) methoden.

Met name scholen maken veel gebruik van de BD-expertise. Het BD richt zich op zowel het basis-, middelbaar als beroepsonderwijs. Het bureau biedt trajecten aan voor zowel leerlingen, docenten als ouders. Ook in 2010 zal aan veel leerlingen en hun leraren voorlichting worden gegeven. Een voorbeeld van een scholenproject betreft het Clusiuscollege in Purmerend, waar het BD aan alle tweedejaars leerlingen voorlichting geeft als voorbereiding op de 'Multicultiweek' opzet en voorafgaand daaraan alle acht parallelklassen voorlichting geeft. Een ander voorbeeld is het 'Voorlichtingsbureau'. In vier lessen van anderhalf uur gaan kinderen van groep 8 werken aan een voorlichtingsbureau over discriminatie. Het eindresultaat wordt gepresenteerd aan de ouders van de leerlingen.

Niet alleen instellingen zijn overigens welkom bij het BD. Personen die vragen hebben of gegevens zoeken voor bijvoorbeeld werkstukken, publicaties of lezingen kunnen tijdens kantooruren terecht bij het Zaanse BD-kantoor. Het bureau beschikt over een uitgebreide bibliotheek waar geput kan worden uit boeken, knipsel- en beeldmateriaal.

Om de naamsbekendheid van het BD te vergroten worden niet alleen regelmatig werkbezoeken afgelegd en materialen verspreid, maar is het bureau ook af en toe met een informatiestand aanwezig bij manifestaties en evenementen, zoals bij het Reuringfestival.

In het kader van de regionalisering heeft het BD plaquettes laten maken die volgend jaar worden aangeboden aan de Waterlandse gemeenten die hebben besloten over te gaan op cofinanciering. Op de voor het gemeentehuis bedoelde plaquette staat artikel 1 van de Nederlandse Grondwet. De Zaanse gemeenten en Purmerend namen de plaquette al in 2009 in ontvangst.

Producten:

- Professionele en kwalitatieve afhandeling van aanvragen
- Maatwerk gericht op afhandeling informatieverzoeken
- Publicatie onderwijsnieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Publicatie algemene BD-nieuwsbrief (twee keer per jaar)
- Voorlichtingsmateriaal op maat voor het basis-, middelbaar en beroepsonderwijs
- Netwerk en database van scholen en contactpersonen
- Leskisten met uitleenmateriaal en publiciteitsmateriaal
- 'Voorlichtingsbureau'
- Informatiestand
- Plaquette met artikel 1 Grondwet

4. Beleidsbeïnvloeding en -advisering

Doel: Door het geven van (gevraagde en ongevraagde) adviezen aan organisaties, bedrijven en gemeenten een bijdrage leveren aan en ondersteunen bij het vormgeven van het beleid van deze instellingen ter voorkoming/bestrijding van discriminatie en het bevorderen van diversiteit.

Het BD vormt samen met vertegenwoordigers van de politie Zaanstreek-Waterland, het Openbaar Ministerie (OM), de Zaangemeenten en de gemeente Purmerend het Regionaal

Discriminatieoverleg. Het RDO komt met ingang van 2010 minimaal twee keer per jaar bij elkaar (was vier keer). Het uitwisselen van informatie over met name de strafrechtelijke aanpak van discriminatie, het bespreken van beleidsmatige zaken en het op elkaar afstemmen van werkwijzen zijn belangrijke gespreksonderwerpen. Het BD verzorgt de agenda en de notulen van dit overleg. De Aanwijzing Discriminatie van het Openbaar Ministerie vormt de richtlijn bij het RDO-werk. In 2010 hoopt het RDO een privacyprotocol vast te stellen, waarmee de onderlinge gegevensuitwisseling gestructureerd wordt.

Het BD geeft incidenteel beleidsadviezen aan instellingen over het voorkomen van discriminatie. Klachten die binnenkomen bij het BD duiden regelmatig op een structurele oorzaak. Problemen op de werkvloer hangen bijvoorbeeld vaak samen met de werksfeer of de wijze waarop leidinggevenden omgaan met conflicten. Waar mogelijk probeert het BD bij de aanpak van deze problemen ook aandacht te vragen voor de beleidsmatige kant ervan. Daarnaast ontvangt het BD verzoeken van instellingen die op eigen initiatief advies vragen over het omgaan met discriminatie.

Begin 2010 presenteren de Nederlandse ADB's een 'Kadernota gemeentelijk anti-discriminatiebeleid'. Daarin staan tal van maatregelen die gemeenten kunnen nemen om discriminatie te voorkomen en bestrijden. De nota kan van groot nut zijn bij het opstellen van een integraal gemeentelijk beleidsstuk op dit gebied. Het BD zorgt dat alle Waterlandse gemeenten voorzien worden van Kadernota en is desgewenst bereid om te helpen bij de gemeentelijke implementatie en/of om aanvullende activiteiten te ontwikkelen.

In 2009 hebben de vijf Noord-Hollandse ADB's twee keer een gezamenlijke nieuwsbrief uitgebracht met informatie over de Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen. Onderzocht wordt of het mogelijk is om deze nieuwsbrief in 2010 te continueren.

De ADB's onderzoeken de mogelijkheid om door middel van een provinciale 'meetlat' de 62 Noord-Hollandse gemeenten te onderzoeken op hun diversiteitsbeleid en vervolgens adviserend op te treden. Begin 2010 is meer bekend over de mogelijkheden.

Producten:

- Deelname aan/agendabeheer van het Regionaal Discriminatieoverleg
- Kadernota gemeentelijk anti-discriminatiebeleid
- Provinciale nieuwsbrief (onder voorbehoud)
- Gevraagd en ongevraagd adviseren van gemeenten en andere organisaties
- Provinciale 'meetlat'

5. Preventieve projecten

Doel: *Door het organiseren van projecten worden mensen met verschillende achtergronden met elkaar in contact gebracht. De projecten dragen bij aan positieve beïnvloeding van de beeldvorming van mensen, slaan bruggen tussen bevolkingsgroepen van verschillende culturen en leveren zodoende een bijdrage aan een tolerante en veilige samenleving.*

De door het BD opgezette en twee keer georganiseerde Dag van de Dialoog is in 2009 overgedragen aan de Purmerendse Dialooggroep. Het BD heeft in 2009 wel geassisteerd bij de totstandkoming van dit evenement (en ook zelf een Dialoogtafel georganiseerd) en is bereid om dat ook in 2010 te doen. Ook de derde editie van deze dag zal tot doel hebben om de contacten tussen verschillende bevolkingsgroepen te versterken en

deelnemers te inspireren om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leefomgeving en de sociale cohesie.

Het BD coördineert ook in 2010 de activiteiten rond de viering van 21 maart, de internationale dag tegen racisme. Verscheidene organisaties besteden tussen 1 en 21 maart op uiteenlopende wijze aandacht aan de thema's discriminatie, tolerantie en de multiculturele samenleving. Tevens organiseert het BD de eindmanifestatie. Daar zal de 'Maarttaart' gepresenteerd worden, een met tal van groepen tot stand gekomen taart die staat voor de diversiteit van de samenleving. Meer informatie is te verkrijgen via www.21maart-purmerend.nl.

Het Bureau Discriminatiezaken neemt als vanouds in Purmerend deel aan het Reuringfestival.

De in 2007 door het BD op de markt gebrachte 'Wereldwandeling door Purmerend' voorziet in een behoefte. Het routeboekje leidt mensen langs markante plaatsen in de stad die zijn verbonden met de migratiegeschiedenis van Purmerend. Het Bureau Discriminatiezaken presenteert in het voorjaar van 2010 een op het onderwijs toegespitste lesbrieft bij het routeboekje.

Producten:

- Dag van de Dialoog
- Productie nieuw lesmateriaal
- Internationale dag tegen racisme
- Deelname Reuring-festival in Purmerend
- Lesbrieft bij 'Wereldwandeling door Purmerend'

6. Signalering en bestrijding van extreem-rechts en fundamentalisme

***Doel:** Het bewaken van de wettelijke grenzen op het gebied van extreem-rechts en fundamentalisme en optreden als deze grenzen (dreigen te) worden overschreden.*

Het BD is bereid om, net als in de Zaanstreek is gebeurd, op verzoek van gemeenten onderzoek te doen naar de aanwezigheid van extreem-rechts in de regio Waterland. In 2005 voerde het BD in Purmerend al een quick scan uit op dit gebied.

Het BD heeft zitting in het Purmerendse Signaleringsnetwerk polarisatie en radicalisering. Ook in 2010 wordt deelgenomen aan dit gemeentelijke overleg onder voorzitterschap van de burgemeester, dat tot doel heeft om extremistische initiatieven vroegtijdig te onderkennen.

Producten:

- Deelname aan Signaleringsnetwerk polarisatie en radicalisering
- Monitoring extreem-rechts en fundamentalistische ontwikkelingen

7. Onderzoek

***Doel:** Door middel van het uitvoeren van praktijktesten bewijsmateriaal verzamelen over discriminerende activiteiten van specifieke instanties/bedrijven. Het uitvoeren van inventariserende onderzoeken om te komen tot een beeld van de aanwezigheid en/of de omvang van uitsluiting op bepaalde terreinen/sectoren.*

Op dit moment zijn er geen onderzoeksplannen voor de regio Waterland. De mogelijkheid bestaat dat het BD naar aanleiding van binnenkomende klachten en/of andere gebeurtenissen alsnog overgaat tot een of meer onderzoeken.

